

Ako sa plánuje dokončiť Malokarpatské námestie?

Leto sa v ostatných dňoch prejavilo v podobe nadpriemerne horúcich dní, kedy teplota vzduchu prekročila tridsať stupňov. Zaujímalo nás preto, kedy centrálna časť Malokarpatského námestia ponúkne návštevníkom očakávané doplnkové vybavenie a výsadbu zelene spríjemňujúcu pobyt na tomto mieste.

Ako sme sa dozvedeli na príslušnom oddelení miestneho úradu, nové elektrické napojenie námestia je dobudované a následne budú zabezpečené potrebné náležitosti pre spustenie jednotlivých zariadení. Je preto pravdepodobné, že v čase čítania tohto článku, už bude funkčná nová fontána ako aj hmlový chodník, ktoré dostali svoje definitívne napojenie z nového zdroja.

Mestská časť tiež zabezpečila projekt sadových úprav námestia, na základe ktorého pripravuje výber dodávateľa výsadby zelene. Samotná výsadba prebehne s ohľadom na klimatické podmienky vo viacerých etapách.

Ďalšiu fázu, ktorú chce mestská časť projekčne pripraviť, je napojenie námestia od ulice Podháj a úprava jeho strednej časti s lipami, ktorá by mala prichýliť v tieni stromov mladších i starších. Ďalej sú to súvisiace bezbariérové prístupy a priestor pre nádobu na odpad. Základnou myšlienkou revitalizácie námestia bolo zachovanie identity a funkcie námestia a zároveň vytvorenie aktívneho priestoru na každodenné príjemné stretávanie sa všetkých obyvateľov, bez ohľadu na vek, a to dosiahnutím multifunkčnosti priestoru. Z viacročných pozorovaní pohybu ľudí na námestí vyplýva, že je potrebné doplniť miesta na sedenie ako i herné prvky pre deti rôznej vekovej kategórie. V pláne je využiť dispozíciu námestia na osadenie vhodných hracích

prvkov a časť širokého schodiska poskytnúť na šmyklávku. Rodičia detí tvoria výraznú časť verejnosti, ktorá trávi čas na verejných priestranstvách, a preto hlavné lamačské námestie by malo vytvoriť pre rodičov také podmienky, aby mohli relaxovať na námestí bez nutnosti neustáleho dohliadania na svoje deti. Z tohto dôvodu je i bezpečnosť jedným z hlavných kritérií rekonštrukcie námestia. Pre seniorov je samozrejmosťou využívanie lavičiek, cítia sa tak byť súčasťou diania na námestí, preto je v pláne i doplnenie väčšieho množstva mobiliáru. Mestská časť Lamač postupuje pri zabezpečovaní rekonštrukcie Malokarpatského námestia v zmysle platných strategických dokumentov, právnych predpisov a plánu verejných obstarávaní.

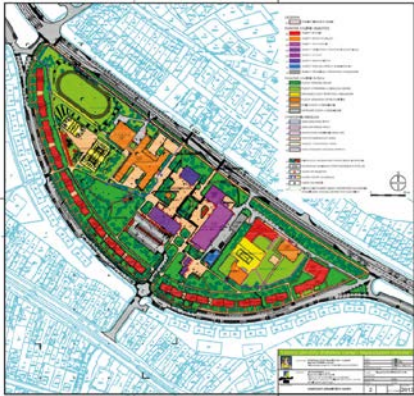
Ďalšie smerovanie rekonštrukcie Malokarpatského námestia

Realizácia spodnej časti námestia – hlavného zhromažďovacieho priestoru sa realizovala podľa upraveného návrhu,

v ktorom boli zapracované aj konštruktívne podnety aktívnej verejnosti, akými boli najmä zachovanie a vhodné doplnenie existujúcej zelene na námestí, ale aj stupňovité oporné múry pre väčšiu bezpečnosť pohybu detí v blízkosti základnej školy. Ani ostatné podnety verejnosti, akými sú umiestnenie retenčných nádrží pre zber dažďovej vody, či citlivé zakomponovanie drobných hracích prvkov pre najmenších, nezostanú nepovšimnuté a budú realizované pri ďalších etapách obnovy námestia. Vo väzbe na umiestnenie retenčných nádrží, ktoré by sústreďovali vodu z povrchu námestia je potrebné zdôrazniť fakt, že náklady na čerpanie, úpravu a filtráciu vody zo spevnených plôch obsahujúcich prachové a peľové častice v období od jari do jesene a posypového materiálu používaného pri zimnej údržbe, by neúmerne prevýšili benefity plynúce z úspor pri používaní takejto vody. Retenčné prvky tak budú efektívne využité na záchyt dažďovej vody zo striech budov obklopujúcich námestie

Ako sa plánuje dokončiť Malokarpatské námestie?

Dokončenie zo strany 1

a realizované v rámci pokračujúcej revitalizácie územia v budúcom období s víziou vybudovania vegetačnej strechy na budove zdravotného strediska, ktorá bude súčasťou ďalších projektov.

Súčastou námestia je aj budova základnej školy. Jej postupné rozšírenie sa stalo prioritou lamačského zastupiteľstva a starostu. Hlavné súčasti uvažovaného rozšírenia (najmä nadstavba budovy o jedno podlažie) však narážajú na regulatívy vyplývajúce zo súčasne platného územného plánu

zóny, ktorý nadstavbu ani prístavbu neumožňuje.

Téma otvorenia Územného plánu zóny Malokarpatské námestie bola aj témou spoločného stretnutia komisií a predstaviteľov mestskej časti, kde sa zúčastnení zhodli na tom, že prípravu jeho zmien a doplnkov treba spustiť čo najskôr.

Doposiaľ vynaložené výdavky na rekonštrukciu Malokarpatského námestia

Rekonštrukcia centrálnej zóny – Malokarpatské námestie 1. etapa	178 810,19 eur s DPH z toho dotácia BSK 11 300 eur s DPH
Rekonštrukcia centrálnej zóny – Malokarpatské námestie hlavný zhromažďovací priestor a fontána s vodnou plochou	537 521,23 eur s DPH z toho zádržné 53 752,12 eur s DPH z toho dotácia BSK 14 000 eur s DPH
Projektová dokumentácia realizačných sadovnických úprav na Malokarpatskom námestí	Projektová dokumentácia 670, 00 eur s DPH Predpokladaná cena realizácie 22 399,43 eur s DPH

Celoplošná kontrola

TÉMA

V Lamači celoplošne kontrolovali dodržiavanie VZN a právnych predpisov

Vstredu 19. 6. 2019 sa v Lamači od skorých ranných hodín konala preventívno-bezpečnostná akcia zameraná na kontrolu dodržiavania všeobecne záväzných nariadení (VZN), vyhlášok a právnych predpisov.

Akcie sa zúčastnili pracovníci inšpekcie verejného poriadku a miestneho stavebného úradu, na základe príkazu starostu mestskej časti Bratislava - Lamač, v súčinnosti s hliadkami MsP z Expozitúry Bratislava IV a Stanice jazdeckej polície a kynológie.

Kontrola sa týkala všetkých

„Rozhodli sme sa skontrolovať všetky oblasti, ktoré regulujú nariadenia mestskej časti a príslušné zákonné úpravy. Jednalo sa napríklad o zabratia verejných priestranstiev, poskytovania trhovných služieb, dodržiavania prevádzkovej doby. Kontrola bola zameraná aj na pohyb neprispôsobivých osôb, znečisťovanie verejných priestranstiev a iné problematiku javy na území mestskej časti, ako aj na dodržiavanie určených podmienok zo strany staveb-

níkov,“ spresnil starosta mestskej časti Lukáš Baňacký.

Kontrola bola podrobná a celoplošná. Prebehla aj v odľahlejších častiach Lamača, kde sú evidované najmä porušenia na úseku životného prostredia. Zistené skutočnosti ďalej riešia príslušné útvary miestneho úradu a mestskej polície.

Kosiť či nekosiť?

SAMOSPRÁVA

Alebo ako je to s tými plochami pre opelovače.

Možno by sa na prvý pohľad mohlo zdať, že sa jedná o dve nesúvisiace témy. Opak je však pravdou, majú k sebe veľmi blízko. Vo svojom článku, ako aj pri krokoch, ktoré navrhujeme v našej komisii Životného prostredia a hospodárskej stratégie, som sa inšpirovala aj príručkou pre samosprávu – *Príroda blízka údržba mestskej zelene*.

Téma kosenia rezonuje v ostatnej dobe azda vo všetkých mestských častiach a samozrejme aj u nás v Lamači. Vieme veľmi dobre, že máj bol pomerne upršaný, a teda kosiť veľmi nebolo kedy. Keď sa oteplilo, zasa hrozilo, že kosenie počas dňa a na veľmi nízko spôsobí nadmerné presušenie trávnikov. Vela z vás sa sťažovali, že sa nekosiť, a naopak, bolo aj veľa takých, ktorí sa potešili, že sa kosiť menej. Spomínali, že po dlhšej dobe vidia v Lamači viac däteliny a iných kvietkov, ktoré tu a tam vyrastajú medzi trávou, vidia na sídlisku viac motýľov a včiel. Jedna vec je teda estetický aspekt; niekomu sa páči to, čo inému nie. Každému je nemožné vyhovieť, preto je výzvou hľadať kompromis. V dnešnej dobe kompromis blízky prírode. Nesmierne dôležitý faktor, ktorý by sme však aj v budúcnosti, pri navrhovaných riešeniach pre úpravu našej zelene mali brať do úvahy, je faktor alergií. Tu si však dovoľm spomenúť, že podľa odborníkov za výrazným nárastom alergií u ľudí v mestách stojí práve o prirodzenú vegetáciu ochudobnené prostredie a súčasný životný štýl.

A čo teda vlastne v Lamači ako komisia navrhujeme? Kosenie je dobré, ale...

Predtým, ako spomeniem návrhy komisie súvisiace s témou kosenia a plôch pre opelovače, by som si dovoľila kopírovať dve otázky a odpovede z rozhovoru s autorkou spomínanej príručky, ktoré verím vysvetlia aj naše snahy.

Ako taká prírode blízka údržba zelene vyzerá v praxi? V čom sa odlišuje od dnes zaužívaných spôsobov?

Princíp prírode blízkej údržby zelene spočíva vo filozofii udržateľného života, ktorý má mimoriadny ekologický, ekonomický a estetický význam. Ekologický význam spočíva vo vytvorení rôznych typov prostredia pre rozličné druhy, ako

aj zabezpečenia dostatku kvitnúcich a medonosných rastlín pre opelovače. Ekonomický význam spočíva v úsporách na jednotlivých úkonoch údržby a estetický význam tkvie v podčiarknutí rôznorodosti prostredníctvom farieb a vôní, ktoré vyjadrujú spätosť s prírodou. Ak chce správca udržiavať zeleň prírode blízkym spôsobom, musí začať jej poriadnou evidenciou, pretože mnohé mestské časti nevedia presne, ktoré plochy zelene majú v správe, koľko stromov a v akom zdravotnom stave spravujú. Plochy si potom zatriedi do tried s rôznou intenzitou údržby, čo znamená početnosť sadovníckych operácií, zjednodušenie povedané, inak sa pristupuje k zeleni v centrálnej časti napríklad pred mestským úradom a inak v prírodnej časti mesta. Vo všetkých triedach sa ale naplánuje ich kosenie so zreteľom na ochranu hmyzu a iných živočíchov, ochranu rastlín bez použitia chemických prípravkov, mulčovanie záhonov pre obmedzenie rastu buriny a zamedzovaniu ich vysušovania a teda znižovaniu spotreby vody na polievanie. Dôležitá je napríklad aj tak prirodzená vec, ako tvorba semien u jednoročných kvetov. Pri súčasnom spôsobe kosenia nemajú rastliny šancu vytvoriť semená a preto počet ich druhov v trávnikoch nie je tak vysoký, ako by mohol byť.

Jeden z bodov prírode blízkej údržby zelene je kosenie a znižovanie jeho frekvencie. Tvrdíš, že nie všetky trávniky treba neustále kosiť a treba niektoré miesta nechať aj nepokosené. Prečo je to dobré? A nebudú mať z toho ľudia alergie?

Nie je cieľom kosiť všade menej, ale kosiť a trávnik aj hrať, prevzdušňovať, valcovať a polievať tam kde plní svoju reprezentatívnu funkciu, napríklad pred miestnym úradom. V samotnom parku, ale aj na sídliskách sa môžu nachádzať reprezentatívnejšie trávniky, ale aj prírodnejšie časti, kde sa kosiť nemusí tak často. Menej časté kosenie má viacero pozitívnych efektov – od zníženia emisií skleníkových plynov, cez poskytnutie útočiska a potravy pre rozličné druhy živočíchov, vrátane nektáru pre včely až po finančné úspory. Je to aj krajšie, keď sa v tak trochu "nudnej" trávnikovej ploche objavujú kvitnúce plochy s poletujúcimi motýľmi a je možné sa zapo-

čuvať do zvukov cvrčkov a bzukotu včiel. Čo sa týka alergií, dnes je známych možno viac ako 20 000 alergénov. Peľové alergie, ktorými často trpí populácia sú trávy (aj ja osobne mám alergiu na peľ tráv) a ďalej peľ paliny, ambrózie, mrlíka, žihľavy. Posledné menované sa v trávnikových spoločenstvách nenachádzajú a nakoľko sa prírodné trávniky kosia 2x ročne, skoré jarné kosenie do 15. mája rieši sčasti problém aj s kvitnúcimi trávami. Dokázal to aj botanický prieskum na lokalitách, ktoré sme tento rok mali v testovacej prevádzke a následné zhodnotenie alergiológa, ktorý potvrdil výskyt len 5 druhov rastlín, pričom aj tie boli z alergologického hľadiska len málo významné. Navyše podľa odborníkov za výrazným nárastom alergií u ľudí v mestách stojí práve o prirodzenú vegetáciu ochudobnené prostredie a súčasný životný štýl.

No a poďme teda konečne v skratke k tým návrhom našej komisie ...

Boli by sme veľmi radi, keby sa podarilo posilniť našu pracovnú čatu vhodným technickým vybavením, v ideálnom prípade aj personálne. Chceli by sme v Lamači postupne vytvárať plnohodnotné plochy pre opelovače, ako aj vytypovať miesta, kde by bolo možné kosiť menej. Pri plochách pre opelovače navrhujeme posilniť aj edukatívny charakter. Kosiť navrhujeme nie na tak nízko, aby sa tie trávniky, ktoré majú slúžiť ako tzv. reprezentatívne, zbytočne nepresušovali. Tiež by sme sa potešili, keby sa podarilo dohodnúť sa so správcami a zástupcami spoločenstiev vlastníkov bytov na určitej forme spolupráce pri údržbe predzáhradok. Nuž a v neposlednom rade vnímame aj potrebu informovania verejnosti. Navrhujeme teda vypracovanie a zverejnenie harmonogramu kosenia rešpektujúceho súčasnú situáciu s údržbou zelene, ako aj naše plány približovania sa k prírode blízkej údržbe zelene.

(Zdroj: <https://ciernalabut.sk/2594/pri-udrzbe-zelene-treba-spolupracovat-prirodou-nie-bojovat-proti-nej-hlasa-nova-prirucka-zahradnikov/>)

https://www.zivica.sk/sites/default/files/ziv_uz_prirucka_screen01.pdf

Veronika Hagovská, poslankyňa MZ a predsedníčka komisie Životného prostredia a hospodárskej stratégie

Lamačania získali 5 titulov Majstrov sveta

V dňoch 20. – 23. 6. sa na Zimnom štadióne Ondreja Nepelu uskutočnili Majstrovstvá sveta v karate a kobudo organizácie WUKF (World Union of Karate-do Federation).

Slovenská federácia karate, ktorej členom je aj lamačský Goju Kai Karate Klub, bola po prvýkrát v histórii organizátorom svetového šampionátu. Majstrovstiev sveta sa zúčastnilo viac ako 2300 pretekárov zo 43 krajín 5 kontinentov, od vekových kategórií od 6 do 65 rokov. Reprezentačnými trénermi národného tímu v kata aj kobudo sú lamačskí tréneri – Ján Dado - 8. Dan karate a 3. Dan kobudo - a Ľubomíra Klementisová - 7. Dan karate a 3. Dan

Otvárací ceremoniál majstrovstiev sveta v karate 2019 na štadióne Ondreja Nepelu v Bratislave

iných štýlov

- Tamara Vidová v kata dorasteniek
- Družstvo dorasteniek v kata v zložení:

početnej kategórii (46 pretekárov) skončil najlepšie zo všetkých slovenských reprezentantov.

Premiéru na Majstrovstvách sveta mali aj nováčikovia – Linda Hulínová (9 rokov) a Samuel Stučka (8 rokov), ktorí skončili v prvej desiatke pretekárov. Ešte viac sa dарило Alžbete Bielikovej (10 rokov) a Viktorovi Ollému (9 rokov), ktorí obsadili motivačnú 4. priečku. O týchto pretekároch ešte budeme v budúcnosti určite počuť, sú dôstojnými nástupcami súčasnej pretekárskej špičky.

Aj keď Majstrovstvá sveta skončili v nedeľu 23. 6., s karate Bratislava neprestala žiť, pretože čestným hosťom majstrovstiev sveta bol náš učiteľ z Okinawy, Sensei Akira Gushi - 9. Dan karate a 7. Dan kobudo, ktorý pobudne v našom hlavnom meste do 30. 6. Bude tu viesť seminár pre všetkých nadšencov, trénerov a cvičencov karate a kobudo. Mali sme tú česť, že prijal aj osobné pozvanie svojich žiakov, predstaviteľov a trénerov lamačského Goju

Naše dievčatá na zlatých a bronzových miestach

kobudo. Slovenská reprezentácia sa v medailovej bilancii krajín umiestnila na 2. mieste a získala spolu 28 zlatých medailí. Za lamačský klub bolo nominovaných 11 pretekárov vo veku 8 až 33 rokov, ktorí získali 8 cenných kovov, z toho 5 titulov Majstrov sveta.

Majstrami sveta sa stali:

- Linda Ondrejková v kata žien Goju ryu
- Tamara Szomolányiová v kata žien iných štýlov
- Nina Szomolányiová v kata junioriek

Tamara Vidová, Ema Lesayová (obe z Goju Kai BA), Daniela Zbihlejová (Levice)

2. miesto získali:

- Ema Lesayová v kata dorasteniek
- Lukáš Tobolák v kata dorastencov

3. miesto získal:

- Lukáš Tobolák v kobudo dlhých zbraní dorastencov

Krásne 4. a 5. miesto v kobudo aj kata získal Tomáš Lesay, keď v mimoriadne

Naša reprezentantka Linda Ondrejková

Kai Klubu – Jána Dada a Ľubomíry Klementisovej a odviezol súkromný tréning pre členov Goju kai v telocvični na Borinskej ulici. Na tomto tréningu nás pocítil návštevou aj starosta MČ Lamač pán Lukáš Baňacký.

V neposlednom rade by sme sa chceli pochváliť prítomnosťou jedinečného človeka, rodenou Lamačankou, ktorá v minulosti získala pre Lamač niekoľko titulov majsterky sveta a Európy v karate aj kobudo - Andreou Klementisovou – 4. Dan karate, 2. Dan kobudo. Dlhodobo pôsobila aj ako trénerka lamač-

Karate klub Goju kai v Lamači počas návštevy starostu MČ Lamača Lukáša Baňackého

ských karate nádejí, bola ocenená za rozvoj a prínos karate v Lamači, od hlavného mesta Bratislavy aj Bratislavského samosprávneho kraja. Do rodnej Bratislavy teraz prišla ako osobná asistentka okinawského učiteľa a vyslankyňa Okinawskej prefektúry, aby propagovala nielen karate a kobudo, ale aj históriu, tradície a životný štýl japonskej Okinawy.

Momentálne žije už 2 roky na Okinawe a pracuje na Okinawskej prefektúre v Divízii propagácie tradičného karate a kobudo. Plynule rozpráva okrem rodnej slovenčiny japonsky, anglicky a rusky.

Sme veľmi hrdí, že v Lamači, kde Goju kai pôsobí už 19 rokov, je sa čím pochváliť, či už na športovom alebo spoločenskom poli. **Ľubomíra Klementisová**

Fantastické úspechy detských bežcov

Základom všetkých športov je beh. Behať vie celkom prirodzene každé zdravé dieťa, pokiaľ má priestor. Vyzerá to tak, že v Lamači rastie generácia skvelých bežcov a bežkýň. Čokoládová tretra je podujatie, ktoré dáva deťom 1. stupňa ZŠ možnosť zmerať si sily s rovesníkmi a postúpiť až do medzinárodného finále. Učitelia ZŠ v Lamači nominovali viac ako tri desiatky našich detí do májového oblastného kola. Až 3 deti sa prebojovali do celoslovenského finále, ktoré sa konalo v Košiciach - Boris Matejka, Tara van Knippenbergh a Alexandra Cviková. Všetci traja si v Košiciach počínali fantasticky a Tara až tak, že postúpila do medzinárodného semifinále v Ostrave, kde v konečnom hodnotení skončila na úžasnom 13. mieste. Ďakujeme učiteľom Jozefovi Hladkému a Igorovi Katonovi, že sa našim deťom venujú a samozrejme rodičom za to, že svoje deti k atletike vedú.

Igor Polakovič

Zájazdy pre našich seniorov

KULTÚRA

Počas mesiacov máj a jún sme pre našich seniorov pripravili tri zájazdy. Prvý zájazd bol rekreačný, kedy sme navštívili termálne kúpalisko Veľký Meder - Thermal Corvinus.

Termálne kúpalisko má vo všetkých 9 bazénoch termálnu vodu s teplotou 26 – 38 °C, ktorá má blahodárne účinky na chrbticu, pohybové ústrojenstvo, svalstvo a má regeneračné účinky na ľudský organizmus. Ďalšie dva zájazdy pre našich seniorov boli poznávacie. V máji sme navštívili malebnú zrúcaninu „tajomného hradu v Karpatoch“, vypínajúceho sa na vrchu čachtického krasu, medzi obcami Čachtice a Višňové – Čachtický hrad a zabúdili sme aj do Čachtického podzemia, kde sme sa stretli so slovenským spisovateľom Andrejom Štiavnickým, ktorý

V areáli Čachtického hradu

sa už skoro tridsať rokov venuje štúdiu historických dokumentov o Alžbete Bátorovej. Výsledkom jeho dlhoročnej práce je úspešná osemdielna séria o živote tejto kontroverznej osobnosti našich dejín a jej nasledovníčky Anny Rosiny Listhiovej.

Druhý poznávací zájazd bol namierený do Španej doliny, Banskej Bystrice a Hronseku. Špania Dolina je obec s bohatou tradíciou, kde nájdete banícke pamiatky, tradičnú architektúru, zvyky a tradície banskej obce. Pre svoje náleziská medenej rudy, obsahujúcej aj striebro, bola

v minulosti preslávená po celej Európe. V metropole stredného Slovenska v Banskej Bystrici sme si boli pozrieť krásne námestie, ale aj múzeum SNP. Pri spiatočnej ceste sme navštívili malú dedinku Hronsek, v ktorej sa nachádza drevený artikulárny evanjelický kostol, ktorý je vzácnou historickou pamiatkou spolu s drevenou zvonnicou. 7. júla 2008 bol drevený artikulárny kostol v Hronseku zapísaný do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

Mária Šimončíčová

Pri autobuse do Veľkého Medera

Tradičný kostolík v Hronseku

Návšteva múzea v Španej Doline

Malé hody

Poslednú nedeľu pred prázdninami sme oslávili v Lamači Malé hody. Po vzájomnej dohode s Lamačskou farnosťou sme dospeli k názoru, osláviť viacero sviatkov a udalostí (vysviacku kostola sv. Margity, sviatok sv. Margity) v jednom termíne, čo by mohlo byť aj zároveň pekným začiatok letných prázdnin. Slávnostnú svätú omšu o 10.30 h obohatenú o dychovú hudbu Kozovanka celebraval poslednýkrát pán farár Milan

Sova, ktorý po 6-tich rokoch prechádza z Lamača do farnosti v neďalekej Stupave.

Dobré počasie, vôňa trdelníkov, cigánskej pečienky a iných dobrôt prilákali na Vrančovičovú ulicu a do areálu kostola sv. Margity starších, ale aj tých mladších Lamačanov, pre ktorých boli pripravené v tieni stromov tvorivé dielne. Poobedné posedenie vo farskej záhrade spríjemnila podmanivými melódiami hudobná skupina BeHappy.

Mária Šimončíčová

Lamačský Kríglfest

KULTÚRA

Lamačský kríglfest sa konal 21. 6. 2019 na Malokarpatskom námestí v Lamači. Požívatelia zlatistého moku mali možnosť ochutnať vyše 19 druhov rôznych značiek pív od malých a stredných mini-pivovarov, vychutnať si skvelé jedlo a užiť si skvelú zábavu. Hlavnou myšlienkou tejto akcie bolo priniesť ľuďom, čo najviac druhov piva, tak aby mohli vyskúšať aj úplne nové značky a špeciály, ktoré bežne nie sú dostupné. Návštevníci kríglfestu

mohli využiť prítomnosť tvorcov alebo distribútorov piva a čo to sa dozvedieť o receptúre a príprave tohto nápoja. Zlatistú tekutinu bolo možné degustovať zo sklenených kríglv, ktoré dal pre túto príležitosť vyrobiť miestny úrad Lamač a ktoré bolo možné zakúpiť priamo na akcii. Výnimočnú atmosféru dopĺňala príjemná hudba v podaní hudobnej skupiny J & G Brothers.

Mária Šimončíčová

Deň detí – pirátsky deň

Na Malokarpatskom námestí sme v sobotu popoludní dňa 8.6.2019 hľadali spolu s deťmi stratený poklad piráta nazývaného Hrdzavá brada. Ten nám poslal správu: „Všetkým smelým pirátom, píšem správu obratom. Hľadám smelú posádku a tak neseď doma na zadku. Na námestí už čaká loď, zbaľ veci a zajtra za nami poď. Na cestu sa vydáme, stratený poklad nájdeme“. Jeho pomocníci museli zdolať množstvo súťažných disciplín, prekonať rôzne nástrahy a vylúštiť správu, ktorú našli vo fľaši, aby sa dostali k vytúženému pokladu, ktorý bol zakopaný na Malokarpatskom námestí. Na záver bolo pripravené skvelé humorné divadelné predstavenie nielen pre deti: O troch princeznách a drakovi, s ktorým zavítalo do Lamača Divadlo Havran.

Mária Šimončíčová

Stredoveký hrad

KULTÚRA

Dňa 14. 06. sa MŠ sv. Filipa Neriho na Zlatohorskej ulici premenila na stredoveký hrad.

Vstupnú bránu strážil rytier, ktorý púšťal do hradu cez padajúci most len princezné, princova a udatných bojovníkov. Všetci plnili doobeda rôzne úlohy, aby nazbierali zlato, ktoré potom odovzdali kráľovi, ktorému uniesli princeznú. Výmenou za zlato deti dostali len mapu. Poobede sa celá hradná družina vybrala na Bratislavský hrad, kde vyslobodili princeznú. Po príchode späť do kráľovstva, na deti čakalo prekvapenie v podobe bábkového divadla. Po skončení sa všetci zúčastnili kráľovskej hostiny. Počas nočnej hry prišla svetielkujúca víla, ktorá deťom rozdala odmenu v podobe diamantov. Všetko sa dobre skončilo. Deti pomohli nájsť kráľovi jeho stratenú dcéru a unavený ľahli do postele.

Chceli by sme sa týmto poďakovať, všetkým dobrovoľníkom z radov bývalých škôlkárov.

Hravá svätojánska noc

Mestská časť Bratislava-Lamač v spolupráci s BKIS pripravila dňa 25. 6. 2019 od 17.00 do 20.00 h na Malokarpatskom námestí pre našich najmenších obyvateľov podujatie pod názvom Hravá svätojánska noc. Pripravené boli rôzne kreatívne, pohybové aktivity zamerané na deti predškolského veku, ale svoje uplatnenie našli aj staršie deti-dievčatá z Divadla pod Hájom, ktoré v rámci letného Čítanicka deťom čítali rozprávku od Kristy Bendovej „Učená princezná“. Na záver bolo pre všetkých prítomných pripravené divadelné predstavenie od Teátra Neline „Princ Bajaja“.

Mária Šimončíková

Olympiáda v angličtine

ŠKOLSTVO

Dňa 13.-17. mája sa konala na našej škole Olympiáda v anglickom jazyku pre žiakov 1. stupňa.

Zúčastnilo sa jej 52 detí, ktoré súťažili v 4. kategóriách podľa jednotlivých ročníkov. Okrem znalosti anglického jazyka museli žiaci ukázať aj iné schopnosti a zručnosti ako logické myslenie, pohotovosť, komunikatívnosť, tvorivosť, predstavivosť a abstraktné myslenie. Súťaž prebiehala v niekoľkých častiach – v písomnej, posluchovej, praktickej a ústnej časti, kde deti odpovedali pred komisiou, ktorá hodnotila ich plynulosť, výslovnosť, slovnú zásobu a schopnosť komunikovať v cudzom jazyku. Celkovo bolo ocenených 42 žiakov. Žiaci, ktorí sa umiestnili na prvých troch miestach (bolo ich 19) dostali okrem diplomu anglické knižky, ktoré zodpovedajú úrovni ich znalosti anglického jazyka. Bolo tiež udeľených 23 pochvál tým žiakom, ktorí sa síce neumiestnili na prvých troch miestach, ale podali výborný výkon v niektorej z jednotlivých častí olympiády. Vyhodnotenie výsledkov olympiády bolo pre žiakov slávnostnou udalosťou.

A ako súťaž hodnotia samotní žiaci?

Linda: Olympiáda sa mi veľmi páčila a veľa ma to naučilo. Najviac som sa bála ústnej časti, ale nakoniec som ju najlepšie zvládla.

Tamarka: Olympiáda bola super!!! Bavila ma praktická časť ale aj test. Niektoré veci boli ťažké, ale som veľmi rada, že som tam bola.

Max: Anglická olympiáda nie je iba o písaní po anglicky, čo je dobre. Nebola jednoduchá, čo je taktiež dobre. Všetci zúčastnení sme museli vedieť všetko, čo sa týka angličtiny, ale zároveň to bola aj zábava. Najľahšia časť bola posluchová.

Jakub: Bola to sranda, užil som si to.

Najviac sa mi páčila praktická časť, kde boli dievčatá (asistentky – žiačky z vyšších ročníkov), ktoré mi občas trochu pomohli. Navyše som vyhral 3. miesto, za ktoré som dostal super ceny: veľký diplom, anglickú knižku a malú čokoládu. Možno pôjdem aj ďalší rok.

Miška: Bola to super zábava! Všetky časti sa mi páčili. Chcem to zažiť ešte raz! Škoda, že to bolo také krátke.

Martin: Anglická olympiáda bola super, lebo som si zopakoval veľa vecí z angličtiny. Určite chcem ísť aj na budúci rok, pretože sa tým veľa naučím. Týmto sa blížim k cieľu ísť do Anglicka za mojím strýkom sám.

Alena Petáková

Príroda v meste

Prednedávnom som sa zúčastnila konferencie „Príroda v meste“ vo Zvolene, ktorú organizovala Živica (mimovládna nezisková organizácia). Témy, ktorým sa táto konferencia venovala vyplývajú už z jej názvu. Boli to: Príroda v meste, Cintorín ako miesto pre prírodu (záhrada spomienok), Včely v mestách, Zóny bez pesticídov, Ovocné stromy v meste, Správne ošetrovanie drevív v meste, Chránené živočíchy v mestách. Stretla som tu Mareka Semelbauera, ktorého prednáška bola zameraná na hmyz. Marek je vedecký pracovník pre Ústav zoológie SAV. Keď sa pri rozhovore dozvedel, že bývam v Lamači, hneď ma oslovil, či by sme sa nemohli stretnúť. Do Lamača totiž často vedú jeho kroky a dôvodom je náš Zečák. Chcete vedieť aké poklady sa na Zečáku skrývajú? Nech sa páči, prečítajte si článok, ktorého autorom je práve Marek Semelbauer.

Zečák je neplánovaná rezervácia motýľov

Na verejnosť presakujú znepokojivé

správy o úbytku hmyzu, najmä opelovačov, z ktorých najznámejšie sú včely a motýle. Väčšina ľudí si úbytok hmyzu spája s používaním pesticídov. Omnoho významnejší faktor je však strata životného priestoru a zmeny v obhospodarovaní krajiny.

Včely aj motýle vyžadujú neprerušenu ponuku kvetov, ktorú im dnešné polia nedokážu ponúknuť. Opelovače však potrebujú omnoho viac - mláky ako zdroj vody či minerálov, plôšky holej pôdy či skaly na slnenie, stromy ako úkryty pred nepriaznivým počasím, trsy tráv či práchnivé kmene na kuklenie a dutiny v stromoch a rôzne škáry na prezimovanie. Opelovače vyžadujú pestrú krajinnú mozaiku – a tú nie je možné nahradiť tým, že prestaneme postrekovať polia. Lúky nikto nepostrekuje – a aj tak na nich žije minimum motýľov.

Zečák niekoľko desaťročí ležal ladom a vznikla na ňom práve tá pestrá krajinná mozaika priateľská včelám a motýľom. Kroviny a solitérne stromy evokujú africkú savanu, atmosféru dotvárajú občasnú

stretnutie so srnkami, kde tu zaletí bažant, či zaškrieka sojka. Žije tu aj chránená jašterica zelená, užovka stromová a užovka hladká. Vyskytuje sa tu vyše 50 druhov denných motýľov, čo je asi tretina všetkých slovenských druhov. Viaceré z nich sú vzácne alebo ustupujúce, vrátane našich najkrajších motýľov: vidlochvosta feniklového a vidlochvosta ovocného, ale aj európsky významného ohniváčika veľkého.

Zečák predstavuje ostrov biodiverzity na okraji mesta, ktorý nikto neplánoval. Premenu na sídlisko nevyhnutne dôjde k vyhynutiu väčšiny druhov motýľov. Lamačania tak zároveň prídu o „prírodnú rezerváciu“, kde sa môžu voľne prechádzať „mimo značených chodníkov“ so psom alebo len tak pozorovať hemženie živého sveta. Prírodné prostredie má pozitívny vplyv na vnútornú pohodu ľudí, a to tým viac, čím je druhovo rozmanitejšie a pestrejšie. Zečák v súčasnej podobe je nenahraditeľný pre motýle aj kvalitu ľudského života.

Andrea Neumeisterová

KALENDÁR AKCIÍ NA LETNÉ MESIACE ORGANIZOVANÉ MČ BRATISLAVA - LAMAČ

- **Letné kino** 18. 7. 2019 o 21.15 h –
Po čom muži túžia
Malokarpatské nám.
- **Letné kino** 1. 8. 2019 o 21.00 h –

Kováč z Podlesia
Malokarpatské nám.

- **Letné kino** 15. 8. 2019 o 21.00 h –
Chata na predaj

Malokarpatské nám.

- **Rozálske hody** 30. 8. – 1. 9. 2019
Malokarpatské nám.

AKCIE ORGANIZOVANÉ MO JDS BA - LAMAČ na leto 2019

V mesiaci „JÚL a AUGUST“ bude Klub MO JDS Lamač na Heyrovského ul. 2 zatvorený. Stretnutia budú opäť pokračovať v septembri. Prijemné prežitie letných dní všetkým praje

Výbor MO JDS BA-Lamač

Novela všeobecne záväzného nariadenia o príspevkoch v školách a školských zariadeniach

Zákony, ktoré prijímajú poslanci Národnej rady SR neustále zvyšujú povinnosti samospráv. Väčšie množstvo úloh sa však nekryje s vyšším objemom peňazí pre samosprávy. Hoci z úst zákonodarcov zaznieva, že samosprávam rastú príjmy, už viaceré zdroje hodnoterne a na konkrétnych číslach preukázali, že nárast príjmov je nižší ako zvýšenie nákladov v súvislosti s novými povinnosťami. A tak sme v súčasnosti svedkom, že mestá a obce sa musia popasovať s úlohami, ktoré na nich necháva štát, no bez peňazí na ich zabezpečenie. To núti samosprávy k nepopulárnym, no zároveň nevyhnutným krokom. Platí to aj o našej mestskej časti, ktorá podobne ako iné samosprávy v Bratislave, musí prehodnotiť výšku príspevku na úhradu nákladov v školských zariadeniach. Úprava vychádza z legislatívnych zmien, ktoré zvyšujú mzdové náklady, taktiež neustále rastúcej ceny energií, ale tiež faktu, že od septembra vstupuje do platnosti štátna dotácia na obedy.

Tá na jednej strane síce prinesie zníženie výdavku pre rodičov za každý odobraný obed, no zároveň, s predpokladaným vyšším počtom stravníkov zvýši náklady v súvislosti s potrebným zvýšením počtu zamestnancov školských jedální, doplnením materiálo-

technologického vybavenia kuchýň, vyššou spotrebou energií, ale aj novými nákladmi na likvidáciu nespotrebovaného jedla. Z týchto všetkých dôvodov je súčasný benefit, keď Lamač ako jediná mestská časť nemala zavedený tzv. režijný náklad na stravovanie (príspevok na prevádzku), neudržateľný a preto musí aj Lamač upraviť výšku príspevkov. Je potrebné povedať, že tento proces prebieha v súčasnosti aj v ostatných mestských častiach, kde je zvýšenie výraznejšie, než to, o akom sa uvažuje v Lamači. Napríklad v Karlovej Vsi, z dôvodov, ktoré sme už spomínali, výrazne zvýšili poplatky za úhradu nákladov školách (napríklad v MŠ budú v Karlovej Vsi platiť namiesto doterajších 19,80 až 30 eur, v ŠKD stúpol poplatok z 15,50 na 20 eur, a za tzv.

režijný príspevok budú rodičia namiesto doterajších 2 eur platiť za 20 pracovných dní 10 eur v MŠ a 15 eur v ZŠ). V Dúbravke síce poplatky za návštevu MŠ a ŠKD ani režijný poplatok nezvyšovali, poplatky sú tam však vyššie ako v Lamači a režijný poplatok vo výške 10 eur tam rodičia platili aj doteraz. **Je takisto potrebné zdôrazniť a pripomenúť, že zvýšené výnosy však budú smerovať na pokrytie nevyhnutných nákladov v školskej jedálni a celkovo ku skvalitneniu prevádzky a vybavenie MŠ, ŠKD a ŠJ.** Táto iniciatíva vychádza z predchádzajúcich diskusií a je podporená riaditeľkami škôlky, školy i školskej jedálne. Nový návrh všeobecne záväzného nariadenia (VZN), ktoré upraví poplatky bude predmetom rokovania najbližšieho zastupiteľstva. O výsledku budete informovaní.

Návrh na zmenu výšky finančných príspevkov a režijných nákladov zákonných zástupcov detí/žiaka.:

Škola, školské zariadenie v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ BA - Lamač	V súčasnosti mesačný príspevok dieťa/žiak	Nový návrh mesačný príspevok dieťa/žiak
Materská škola	18 €	25 €
Školský klub detí	18 €	25 €
Školské jedálne – réžia v MŠ	0€	5€
Školské jedálne – réžia v ZŠ	0€	10€

Ocenenie primátorom

Oceňovanie talentovanej mládeže primátorom Bratislavy má svoju tradíciu. Tento rok to bol už 24. ročník. Ide o spôsob, ako vyzdvihnúť úspechy mladých ľudí, ktorí sa svoj voľný čas rozhodli venovať rozvoju svojho talentu, zdokonaľovaniu svojich schopností v rôznych oblastiach,

a tým reprezentujú seba, svoju mestskú časť, svoje mesto Bratislavu a Slovensko na súťažiach. Čestné uznanie si z rúk primátora Bratislavy odniesla aj Lamačanka, žiačka 5. C triedy na základnej škole na Malokarpatskom námestí Katarína Hollá, ktorá si ocenenie zaslúžila za vynikajúce

športové výsledky v športovom lezení v roku 2018. (1. a 2. miesto Majstrovstvá SR v športovom lezení, 2. miesto Majstrovstvá ČR v športovom lezení, 2. miesto Slovenský pohár v športovom lezení).

Mária Šimončíčová

Tip na cykloturistiku: Lamač - Hrubá Pleš - Kačín - Hrubý vrch

Vzdialenosť: 6 km

Celkové stúpanie: 212m

Trasa začína pri chatovej oblasti v Lamači, odtiaľ ide cesta na mape označená červenou prerušovanou čiarou smerom na vrch Hrubá pleš. Potom sa ide na Kačín. Vyjde sa pod Kačínom.

Táto cesta je asfaltová s dobrým povrchom. Nie je moc široká, ale hlavne je veľmi prudký kopec, teda aspoň po kótu. Teda asi do jednej tretiny. Cesta ako vyšitá pre horské bicykle. Ďalej je to už príjemnejšie. Najprv dole kopec a potom mierne hore a už sme na Kačíne.

Som na Kačíne a povedal som si, že mám kopcov málo. Tak idem na Druhý kameňolom cez Hrubý vrch. Táto cesta je tiež asfaltová, dobrej ale vážne dobrej kvality. Je úzka asi tak pre jedno auto, preto na autá treba dávať veľký pozor. Ide sa stále cez les, stromy sú stále nad hlavou (to sa

mi páči, aj počas veľmi horúceho leta je tam príjemne). Nie žeby sa inde nešlo cez les, ale toto je to pravé orechové. No a teraz k ceste. Dá sa stručne charakterizovať ako šplhanie na kótu kopca a dlhý zjazd z neho dole. To stúpanie je prudké, ale nie je veľmi dlhé (mám zlý odhad, ale asi 200-

300m). Potom nasleduje perfektný padák. Idem tu s hlavou na baranoch a širokým úsmevom od radosti. Nie sú tu prudké zákruty, môžem si to pustiť. Treba však dávať pozor na protiúdicích cyklistov. Tí sa trápia hore dlhým kopcom. A tak som dorazil, s muškami na zuboch, na miesto zvané Druhý kameňolom.

Tu je veľká lúka, pekne pokosená, ideálne na rozloženie sa. Pohodnejší tu majú besiedku a ohnisko. A aby romantiky nebolo málo, je tu taký malý rybníček a studnička. No proste super. Nevieť, či je voda z tej studničky pitná, je pod nie úplne čistým rybníčkom, ale ja a iní z nej pili a nikomu sa nič nestalo. (Zatiaľ?)

Spracované podľa: www.rlp.sk/cycling/noshock/Trasy/kacin2.htm

Sebastian Kovačič

Krížovka na letné chvíle pohody

Autor: SANA	vsaj	talijska rieka	zvonivo (hudob.)	riadená strela (skr.)	sťa	kráľ zvierat	Pomôcky: aíl, Conte, Era, entá, lms	marocká objemová miera	tiež	nevydával škrekot		český hudobník (Gustav)	mužské meno (25. 10.)	1	Air Lease Corporation (skr.)
vymieňal vzduch v miestnosti							vazal (hist.)				ker s bielymi kvetmi				
pridá skenovanie											český politik (Jan) peňažná záruka				
meno literáta Fleminga				bodavý hmyz ľubovohná (mat.)					spevavý vták						
	Senec (EČV)	telúr (zn.)	2		obyvateľ Detvy	Nikos Kazantzakis: Keďže nedokážeme zmeniť skutočnosť, tajnička.			skala						Grécko (MOL)
úzka skriňa, po nemecky									ruténium (zn.)		zn. lúmen-sekundy vnútri (lekár.)				
talijsky futbalista									ľad, po anglicky			bývalá, bývalý slovenské mesto			
Pomôcky: mud, Ruml Spind, SX	končatina (expr.) osobné zámeno					omám alkoholom	4	španielska vychovávateľka	jeden, po nemecky dedinky (poet.)					avšak	trať sa, mizni
domáce meno Oľgy				parfúm rýchla pošta (skr.)							batoh vnútri				
krič, vrieskaj (hovor.)											honosný dom				
preruš pripnutie							horská kaukazská osada				zväzok obilia				

Pizza Carla®

Tesco Galéria Lamač

...viac ako len pizza!

Volajte zdarma – 0800 10 20 30

Denne 10.00 – 22.00

Online objednávky – www.pizzacarla.sk

2 + 1 pizza za 1€ • Donáška do domu • Dovož aj ZDARMA • Krabice ZDARMA

realX

*tu žijem,
tu pracujem*

0903 780013
info@real-x.sk
www.real-x.sk

Marta Dobiašová
licencovaný realitný maklér
pre Lamač

Profesionálne realitné služby pre VÁS:
predaj, kúpa, prenájom nehnuteľností
bez rizika, hladko, transparentne.

Riadková inzercia:

- Opravujem, upravujem odevy 0902/ 717 517
- Doučujem angličtinu, slovenčinu. Deti aj dospelých, aj cez víkendy 0905/ 222 966
- Servis a opravy PC – Lamač AATUH.sk 0915/ 720 730
- Ambulancia zubného lekárstva 0905/ 662 407 a implantológie 0919/ 421 601, Stromova 16 Kramáre prijíma nových pacientov.
- Vodoinštalácie a údržba – Ján Polák – 0905/627 321
- Hľadám pani na pravidelnú výpomoc s upratovaním rodinného domu v starom Lamači. Tel.č.: 0905/ 123 459
- Kúpim garáž v Lamači 0915/ 720 730

Lamačan magazín Mestskej časti Bratislava-Lamač

Adresa redakcie: MÚ Lamač, Malokarpatské nám. 9, 841 03 Bratislava, tel.: 64 78 00 65. **Zodpovedný redaktor:** Denisa Havrlóvá, **Redakčná rada:** Slavomíra Šubrtová (predsedníčka redakčnej rady), Stanislav Babic, Pavol Čech, Marína Gorghetto, Matúš Harmaňoš, Petronela Klačanská, Radoslav Olekšák, Veronika Hagovská. **Plošnú a riadkovú inzerciu preberá:** Mária Šimončíčová, simoncicova@lamac.sk, **vydáva:** Mestská časť Bratislava-Lamač, Malokarpatské nám. 9, 841 03 Bratislava, IČO 00 603 414, ISSN 1338-8959, **sadza & tlač:** maclix s.r.o. **náklad:** 4 000 ks, do tlače zadané: 28. 6. 2019, uzávierky č. 6/2019, redakčná 28. 6. 2019 a inzertná 28. 6. 2019, registračné č. EV 3654/09. Redakcia si vyhradzuje právo na neuvverejnenie dodaných príspevkov, resp. ich skrátenie, opravu jazykových, gramatických a štylistických chýb. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciamе. **NEPREDAJNÉ**